

Komentarji

mednarodni magnatje — mednarodna banda največjih kriminalcev

pred kratkim je Prosveta podala dva dveh knjigah, ki sta izšla v Združenih državah in povzročili veliko senzacijo. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

Prva knjiga se imenuje "Tragedija smrti", druga pa "Zemlja in dobiček". Obe knjigi so napisane v obliki reportaže in opisujejo dejstva, ki se dogajajo v svetovni vojni. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

Prva knjiga se imenuje "Tragedija smrti", druga pa "Zemlja in dobiček". Obe knjigi so napisane v obliki reportaže in opisujejo dejstva, ki se dogajajo v svetovni vojni. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

Prva knjiga se imenuje "Tragedija smrti", druga pa "Zemlja in dobiček". Obe knjigi so napisane v obliki reportaže in opisujejo dejstva, ki se dogajajo v svetovni vojni. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

Prva knjiga se imenuje "Tragedija smrti", druga pa "Zemlja in dobiček". Obe knjigi so napisane v obliki reportaže in opisujejo dejstva, ki se dogajajo v svetovni vojni. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

Prva knjiga se imenuje "Tragedija smrti", druga pa "Zemlja in dobiček". Obe knjigi so napisane v obliki reportaže in opisujejo dejstva, ki se dogajajo v svetovni vojni. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

Prva knjiga se imenuje "Tragedija smrti", druga pa "Zemlja in dobiček". Obe knjigi so napisane v obliki reportaže in opisujejo dejstva, ki se dogajajo v svetovni vojni. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

Prva knjiga se imenuje "Tragedija smrti", druga pa "Zemlja in dobiček". Obe knjigi so napisane v obliki reportaže in opisujejo dejstva, ki se dogajajo v svetovni vojni. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

Prva knjiga se imenuje "Tragedija smrti", druga pa "Zemlja in dobiček". Obe knjigi so napisane v obliki reportaže in opisujejo dejstva, ki se dogajajo v svetovni vojni. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

Prva knjiga se imenuje "Tragedija smrti", druga pa "Zemlja in dobiček". Obe knjigi so napisane v obliki reportaže in opisujejo dejstva, ki se dogajajo v svetovni vojni. Obe knjigi se pečata s tem, da municija ali streljivo v vojni ne igra več vloge.

SKONVENCIJE UNIJE JEKLARSKIH DELAVCEV

Progressivni delegati za industrijsko unijo; konservativci v manjšini

Pittsburgh. — (FP) — Na konvenciji Amalgamated Association of Iron, Steel and Tin Plate Workers je dominantno vprašanje preustrojitve unije v industrijsko formo in pa vprašanje spopada z jeklarskimi baroni za priznanje organizacije in zvišanje plač.

Progressivci, ki so v večini in zastopajo novo organizirane krajevne unije pri velikih jeklarskih družbah, smatrajo obe vprašanji enako važni. Morajo se pa boriti z izvežbani stari in konservativnimi voditelji, katerim ni veliko za organiziranje industrije. Faktično so proti. Zanje zadostuje, da je unija le toliko velika in le s tolikimi dohodki, da zadostujejo za njih plače.

To se očituje tudi na konvenciji, kjer se voditelji s predsednikom Tieghejem sklicujejo na starinsko ustavo unije. Še bolj je pa odsev konservativizma organizacija sama.

Unija je bila pred 60 leti ustanovljena v korist jeklarskih mojstrov (puddlers) in njih pomočnikov. Pri svojem ustroju je ostala do danes in zapira vrata veliki večini jeklarskih delavcev. Sedanji razvoj v uniji in v jeklarski industriji pa prerašča ustroj organizacije, ki je v krajih, kjer so zadnje čase zrastle nove krajevne unije, dobila industrijsko formo, in to proti volji voditeljev in kljub določbam pravil.

Stališče progresivcev je torej v tem pogledu olajšano, niso pa gotovi, če bo mogoče reformirati unijo in jo spremeniti v industrijsko formo, za kar je potrebna tudi akcija Ameriške delavske federacije. Če se to ne zgodi, stoji jeklarski delavec pred alternativno: ustanoviti bodo moral novo unijo, kar pomeni dualni unionizem z vsemi ovirami, ki mu jih stavi federacija, ali pa se udati kompanijskemu unionizmu.

Če prodrje progresivci s svojim programom, tedaj je pričakovati velike organizatorske kampanje v vseh jeklarskih distriktih. Delegatje tega krila pravijo, da se je vpisalo v unijo že 150,000 jeklarskih delavcev, dočim administracija pravi, da šteje 30,000. Kolektivna pogodba z 11 malimi jeklarskimi družbami krije le 4500 visoko izurjenih in najboljše plačanih delavcev, kar je komaj en odstotek vseh jeklarskih delavcev.

Program progresivnega krila določa, da unija takoj udari z velikim zamahom. Članom naj da takoj na glasovanje resolucijo za splošno stavko, kar se naj izvrši še ta mesec, od vseh jeklarskih družb pa zahteva takojšnjo priznanje. To vprašanje je možno forsirati v ospredje pa le s splošno stavko.

Druge točka njih programa je znižanje pristopnine na dolar in asessmenta mednarodni uniji na 50 centov na mesec. Asessmentu glavnemu stanu znaša zdaj dolar mesečno, pristopnina pa tri dolarje. Progresivci argumentirajo, da je ta asessment previsok za veliko večino jeklarskih delavcev in prav tako pristopnina. V tem jih podpira tudi praksa, ki pokazuje, da se je v unijo vpisalo res veliko članov, ampak le malo teh plačuje asessment. Nizek asessment in nizka pristopnina bi le koristila organizaciji, ker bi omogočila članstvu plačevanje prispevkov. Asessment je zadnje četrt lanskega leta plačalo le 4900 članov.

Zastopniki novoorganiziranih jeklarskih in potegujejo tudi za večjo protekcijo navadnih je-

Hitler odredil smrtno kazen za kritike!

Ustanovil je novo sodišče, proti kateremu ne bo priziva. Spet deset komunistov obsodjenih na smrt in 52 aretiranih

Berlin, 3. maja. — Načrt novega sodišča, ki bo sodilo "sovražnike države", je bil včeraj objavljen. Imenovalo se bo "ljudsko sodišče", sestajalo bo iz petih sodnikov, od katerih sta dva odvetnika in trije lajki in proti obsodbam tega sodišča ne bo priziva. Sedanje vrhovno sodišče v Leipzigu — ki je oprostilo štiri komuniste, obtožene požiga rajstaga — ne bo imelo območja nad novim sodiščem.

Novo sodišče bo imelo oblast, da obsodi na smrt vsako osebo, ki bo kriva veleizdaje nad državo, ki bo objavljala ali prodajala "tajnosti države" in ki bo razširjala laži o predsedniku, kancelarju ali ostalih članih vlade. Smrtna obsodba lahko zadene tudi one, ki bodo razširjali protidržavno propagando z besedo, tiskom, slikami, fonografskimi ploščami ali v radiu; vsak poskus vplivanja na policijo ali vojaštvo bo tudi kazniv s smrtjo.

Obtoženec pred tem sodiščem ne bo imel pravice, da bi si pristo volil svojega zagovornika, temveč bo moral vzeti advokata, ki mu ga izbere sodišče.

Sodišče v Hamburgu je včeraj obsodilo nadaljnjih deset komunistov na smrt. V Mecklenburgu je bilo 52 oseb aretiranih zaradi komunističnih aktivnosti. V Augsburgu na Bavarskem, kjer je v terek zgorela velika dvorana Singer, je bilo aretiranih 73 oseb, ki so obdolžene požiga.

Delavski odbor Lige narodov obsodil Japonsko

Japonsko blago je najcenejše, ker so japonski delavci najslabše plačani

Zeneva, 3. maja. — Delavski odbor Lige narodov, kateremu načeluje ameriški direktor Harold B. Butler, je objavil poročilo, ki je zelo razkačilo tukajšnje japonske diplomatske kroge. Poročilo žgoče kritizira delavske razmere na Japonskem. "Japonske industrije so organizirane na najmodernejši način — se glasi poročilo — toda japonski delavci so najslabše plačani na vsem svetu. To pomeni, da je japonski kapitalizem danes največji tekmovalac na svetovnem trgu, ki lahko prodaja blago po najnižjih cenah in še vedno mu ostaja lep dobiček".

Odbor svari, da japonska konkurenca v mednarodni trgovini že izziva nevarne komplikacije in nevarnost vojne je vsak dan večja. Odbor urgira koordinacijo svetovnega gospodarskega življenja.

Razlika med senatorjem in senatorjem

Washington. — Kapitalistično časopisje, ki rado grmi proti "kingfishu" Huey Longu, senatorju iz Louisiane, večinoma ni niti črhnilo o filibustru tekaškega senatorja Blantona, katerega je vodil proti predlogu za starostno pokojnino za District of Columbia in zaenkrat preprečil njegovo sprejetje. Vse drugače pa je, kadar vstane v zbornici "kingfish" Long s svojo "radikalno" zahtevo, da se omeje letni dohodki plutokratskih "kingfishov" na milijon dolarjev. Kapitalistično časopisje (posebno čikaško) tedaj čuti ogenj v strelhi.

"V Alaski ne more biti slabše" ...

Seattle, Wash. — "V Alaski ne more biti slabše ko tukaj," je bilo mnenje skupine "old timerjev", ko se je poslovila od Seattle in se napotila iskati dela in kruha v Alasko.

VELIKA STAVKA RELIFNIH DELAVCEV V OHIO

Brezposelni pri zasilenem delu zastavali v 15 okrajih. Relifni direktor jim grozi z ustavitvijo podpore

Columbus, O. — (FP) — Po ustavitvi CWA se je ta država naenkrat znašla v verigi velikih stavk brezposelnih, ki so pod Fero (Federal Emergency Relief Administration, ki ji je nasledila CWA) uposleni po par dni pri zasilenih javnih delih. Dela jim dajo le toliko, da zaslužijo za reliefne odmerke.

Pod vodstvom Ohio Unemployed lige so brezposelni zastavali v 15 okrajih in obenem pričeli z demonstracijami pred reliefnimi uradi in pred vladnimi poslopi. Državnemu reliefnemu direktorju, generalu F. D. Hendersonu, se vidi, da so šli brezposelni že predalet. "Stavkati proti vladi je nekaj drugega kakor pa stavkati proti privatnemu podjetju", je vzkliknil general, ki je obenem poveljnik narodne garde. Brezposelnim je zagrozil, da bo ustavil državno podporo, kar jih pa ne plaši. "Kar poskusite s tem, posledice pa sebi pripisite", je odgovor brezposelnih.

Stavke so protest proti ustavitvi CWA in zmanjšanju podpore. Reliefni delavci zahtevajo od okrajnih oblasti 50c na uro, 30 ur dela na teden, priznanje Ohio Unemployed lige ter plačevanje odškodnine v slučaju poškodb pri delu. V nekaterih slučajih so že uspeli in so jim bile plače zvišane s 30 na 50 centov na uro. Uspeli so tudi, da je zvezna vlada zvišala državi mesečne dovoljnice za en milijon.

Razpoloženje med člani lige je militantno. V Limi je generala Hendersona pozdravilo z življenjem in sovražnimi klici 2000 delavcev, ko jim je prišel groziti. V Newarku so organizirali večje protestne demonstracije, katerih se je udeležilo tudi 600 delavcev Pharis Rubber Co. Pri Wherle Foundry pa je zagrozilo s simpatično stavko 800 delavcev. Nadaljnji znaki simpatije med uposlenimi in brezposelnimi so dobili konkretno obliko tudi v Toledu, kjer so se brezposelni pridružili na piketni straži stavkarjem pri več tovarnah. Sploh je liga brezposelnih postala tako velik faktor v stavkah, da je bila proti nji v Toledu izdana injunkcija, ki je njenim članom prepovedala piketiranje pred tovarnami za avtne pritiskilne.

Ameriški pastirji se izrekli proti kapitalizmu

5879 protestantovskih pridigarjev glasovalo za socialistični sistem

New York. — Kirby Page, avtor in urednik, je naslovil 20,000 protestantovskih pastirjem v Združenih državah pismo s sledečim vprašanjem: Kateri politični sistem bi najefektnjeje rešil ekonomske in socialne probleme v Ameriki?

Nadpolovična večina, 10,691, je odgovorila: drastično reformiran kapitalizem. Ostali so se pa izrekli: 5879 za socializem, kakršnega predstavlja socialistična stranka; 123 za komunizem, kakršnega predstavlja Rusija; 111 za fašizem, ki ga predstavlja Italija; 1695 za razne druge politične sisteme.

Družba, ki je omrežila Mooneyja, priznala unijo

San Francisco. — Po 17 letih aktivne opozicije proti cestno-železniški uniji, vključevši omreženje Mooneyja, se je tukajšnja tramvajška družba končno podala in priznala unijo.

Dollfussova majska parada velik fiasko

Dunajski delavci se niso odzvali in ulice so bile prazne

Dunaj, 3. maja. — "Pohod stanov", ki ga je aranžirala in razbožnala Dollfussova vlada in ki naj bi simboliziral "krščansko zmago" in novo "krščansko stanovsko" državo, je bil velik fiasko 1. maja. V pohodu po ulicah je bil le Dollfussov uradniški "stan", drugih stanov ni bilo, najmanj pa delavskega.

Dunajski delavci, od katerih sta dve tretjini socialistov, so 1. maja bojkotirali ne le Dollfussovo parado, temveč tudi mesto. Odšli so v bližnje gozdove, kjer so se vršile socialistične demonstracije. Rezultat je bil, da je Dollfussov "stan" paradiral po praznih ulicah.

Vlada je nagnala čete žandarjev in špionov v gozdove in mnogo socialističnih demonstrantov je bilo aretiranih. Aretirali so tudi čehoslovaškega socialističnega poslanca Jakša, ki je skrivoma posetil Avstrijo in govoril na enem tajnem shodu v okolici Dunaja. Jakš je bil izpuščen, ko je dejal, da se takoj vrne v Čehoslovakijo.

Vest, da so italijanski fašisti, ki so obiskali Avstrijo 1. maja, ustrelili nekega Avstrijca v Krieglachu na Stajerskem, je razburila prebivalce, da bi Dollfussova vlada silno rada potlačila to afero. Avstrijski listi niso poročali o tem niti ene črke.

Stopetdeset fašistov iz Italije je prišlo na motociklih z namenom, da se udeležijo Dollfussove parade "krščanske zmage" na Dunaju. Računali so, da pridejo tja v enem dnevu, toda vozili so se tri dni in še so — ostali na Stajerskem, ko bi že morali biti na Dunaju. Italijanski fašisti so mislili, da jih bodo v Avstriji sprejeli z venci in slavoloki, toda sprejeti so bili — s sovražnimi demonstracijami skoro v vsaki vasi na Koroskem in Stajerskem. Cesta jim je bila postлана z žebli in kosci stekla — in na vsak kilometer so se morali ustaviti in popravljati prerežena in predrt kolesa. To je fašiste razpallilo in ko so bili v Krieglachu sprejeti s točo kamenja, je vodja karavane potegnil revolver in ustrelil nekega domačina do smrti, nekaj drugih pa ranil.

Kaj se je potem zgodilo z Italijani, ni znano. Najbrž so se vrnili nazaj v Italijo, ni pa znano, če je bil morilec aretiran, niti se ne ve, koga je ubil. Govorijo se, da so fašistom najbolj nagajali socialisti in komunisti.

37,000 krojačev dobilo zvišanje

Chicago. — Krojaška unija United Garment Workers in Union Made Garment Manufacturers asociacija sta sklenili novo pogodbo, ki določa zvišanje plač za vseh 37,000 članov unije. Pri akordnem delu znaša zvišanje 12.5%, za rezače, vajence in delavce s tedensko plačo pa devet odstotkov. Zvišanje velja tudi za Kanado in predstavlja polovično vzpostavitev reduciranih plač.

Članj te unije delajo plave delovne hlače (overalls) in delovne srajce. Lestvica stopi v veljavo 14. maja in določa za rezače \$32.50 na teden in minimalno tedensko plačo \$15, kar je dva dolarja več kot jo določa pravilnik za severne države in tri dolarje več kot znaša na jugu.

Prodajanje pijače v čikaških gozdnih prezervah prepovedano

Chicago. — Okrajni odbor je sklenil, da se ne sme prodajati pivo, vino niti žgane pijače na izletih v gozdnih prezervah (forest preserve).

Avtni izvoščki dobili unijo

Cleveland. — Avtni izvoščki pri Zone Cab kompaniji so dobili priznanje unije.

SOVJETI DOSEGLI NOV POLJEDELSKI REKORD

S pomladansko setvijo prekosili leto 1930. Živnorejja jim dela največ preglavic

Moskva. — (FP) — Izboljšana poljedelska organizacija in pa zgodnja pomlad sta Rusiji omogočili, da je s pomladansko setvijo dosegla nov rekord. Do 5. aprila so kolektive in vladne kmetije obsejale 26,250,000 akrov zemlje, kar je sedem in pol milijona akrov več ko znaša prejšnji rekord — 1930 — v tem področju sovjetskega gospodarstva.

Sovjeti so začeli polagati veliko važnost tudi na kvaliteto. Tekom prve petletke je bila kvaliteta v vsej sovjetski produkciji postranska stvar, izkušnje so pa pokazale, da je kakovost prav tako važna kakor obsežnost. In kakor je prejšnja leta sovjetska propaganda grmela za doseglo velike produkcije, naglašala zadnje čase prav tako vneto važnost kakovosti.

Vlada je šla celo tako daleč, da je v industrijah pričela uvajati plače, ki so odvisne od kvalitete. Kdor več spridi pri delu po lastni krivdi, tistemu več odšepnejo od plače, v ekstremnih slučajih do 60%. Tudi to se glasi kapitalistično oziroma je ta sistem podoben najhujšim kapitalističnim izkoriščevalcem.

Ampak Rusija je bila prišla nekaj storiti, da dvigne kvaliteto. In razlika med sovjetskim in kapitalističnim trganjem plač je v tem, da prvi skušajo dvigniti kvaliteto, kapitalist pa kaznuje delavca za sprijeno produkcijo, da napravi večji profit.

Tudi v poljedelstvu vlada ne polaga glavne važnosti obsegu, ampak znanstveni obdelavi zemlje in kvaliteti. Ta glas pa še ni prišel do vseh distriktov ali ga pa prezirajo. Količinski rekord jim je še vedno najvažnejši.

In medtem ko Rusija pričakuje bogate letine, bogatejše od lanske, ki je bila za deželo kakor je blagodejni dež za izsušeno polje, ji dela največjo preglavico živnorejja, ki je v zadnjih štirih letih izredno padla. Posledica tega je akutno pomanjkanje vprežne živine in mesa.

Sedaj je začela posvečati večjo važnost tudi temu vprašanju. Za vse province je vlada določila kvotna zvišanja, sama pa je ustanovila večje število velikih živinorejjskih farm. Ni pa izgledov, da bo te kvote dosegla, ker v nekaterih slučajih določajo dvignjenje živine za polovico in več. Vzelo bo vsaj par let intenzivnega dela, da bo Rusija zredila toliko živine kakor jo je imela pred štirimi leti.

Število začasnih federalnih uradnikov je 623,559

Največ jih ima korporacija HOLC

Washington, D. C. — Število vseh federalnih nameščenecv je bilo ob koncu zadnjega marca 623,559. To je največje število civilnih nameščenecv od leta 1926, ko je znašalo skoro milijon oseb. Sedanji nameščenci raznih začasnih obnovnih organizacij so porazdeljeni takole:

Home Owners' Loan korporacija 12,527; federalna javna dela 3435; Tennessee Valley 7196; NRA 2866; nujno konzervacijsko delo v poljedelskem departementu 12,500; AAA 4403; gradbena dela v območju departementa notranjih zadev 4782; gradbena dela v območju departementa armade 2773; federalna reliefna administracija 183; administracija civilnih del 391; FSI-RC 185.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Narodnina: za članske drave (tj. vrniti
v) v Kanado \$4.00 na leto, \$5.00 na pol
leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in Cleveland
\$7.50 na leto, \$9.75 na pol leta; za London
\$10.00 na leto.

Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$5.00 per year,
Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign
members \$10.00 per year.

Črna oglasa po dogovoru. — Nakupila se ne
vrnejo.

Advertising rates on agreement. — Manu-
script will not be returned.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

3657-59 St. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

138

Datum v oklepaju, na primer (Feb. 28,
1934), pomeni valnega imena na naslednji
ponovni, da vam je s tem datumom potekla
narodnina. Ponoviti jo praviloma, da se
vam list ne ustavi.

Domač drobiž

Rojakinja umrla za opeklinami

Cleveland. — Mrs. Ana Sig-
mund, slovenska farmarka v
North Randall, je pred nekaj
dnevi dobila hude opekline, ko je
hotela pogasiti ogenj v hlevu,
toda opravila ni nič, ker je manj-
kalo vode. Drugi dan je podlegla
opeklina v bolnišnici. Stara je
bila 66 let in doma iz Mirne pe-
či na Dolenjskem. Zapušča šest
sinov in dve hčeri. Mož ji je u-
mrl pred tremi leti.

Družini Jos. in Rose Kožar je
umrla hčerka Mildred, stara 20
mesecev.

Poroka

McKeesport, Pa. — Tu sta se
poročila Math Barič in mrs. Ana
Kusel iz So. Pittsburgha. Ženin
je star 50 let.

Pittsburško časopisje ob-
čutilo moč stavke

Vsi trije dnevnik so bili suspen-
dirani za več dni

Pittsburgh. — (FP) — Radi
stavke ekspeditarjev in razva-
ževalcev so bili tri dni prisiljeni
za več dni prenehati vsi trije
pittsburški dnevnik — Post-
Gazette, Sun-Telegraph in Press.
Z izhajanjem je enkrat posku-
sila le Post-Gazette, ampak voz-
niki so napravili hiter konec.
Ko je prišla izdaja na cesto, so
jo razvaževalci raztrgali na
drobne kosce.

Stavka v distribucijskih od-
delkih je bila za zvišanje plač,
ki so bile v zadnjih dveh letih
znižane za 30%. Delavci so
zahtevali vzpostavitev plač vsaj
za eno tretjino. Stavka je bila
poravnana s kompromisom.

Čudno vlogo je igral Munroe
Roberts, tajnik ekspeditarske
sekcije tiskarske unije, ki je
dnevnik oskrbel z unijskimi
skebi.

8 KONVENCIJE UNIJE JE-
KLARSKIH DELAVCEV

(Nadaljevanje s 1. strani.)

klarskih delavcev. Za teške za-
htevajo medno letnico od pet
do šest dolarjev na dan in sploš-
ni 30-urni tednik za vso indus-
trijo. Unija se do zdaj za teške
ni zanimala, ampak le za boljše
plačane delavce — za "aristo-
krate".

Koliko daleč bodo progresivci
prišli s svojim programom, ob-
času tega poročila še ni bilo raz-
vidno. Večino delegacij imajo
na svoji strani, predpostavljajo
ustavo in administracijo pa proti
sebi. Lahko se zgodi, da bo pred-
sednik vrzel z dnevnega reda
njih resolucije in zadeva bo zanj
končana, misleč, da je bolje imeti
v rokah majhno organizacijo
kakor pa izgubiti kontrolo nad
njo in s tem vred tudi službo.
Progresivci so namreč izdelali
tudi svojo kandidatno listo. Vo-
litve uradnikov je s splošnim
glasovanjem, ki se bo vršilo pri-
hodnjo jesen.

Konvencija jeklarske unije za
zavzemanje

Pittsburgh. — Konvencija je-
klarske unije se je z resolucijo
izrekla za splošno brezposelnost-
no zavarovanje po načrtu, ki ga
je v kongresu predložil minne-
sotski kongresnik Lundeen. Re-
solucijo so predlagali delegati
krajne unije v Clairtonu, Pa.,
kjer imajo brezposelnostno močno
organizacijo.

Glasovi iz nasebin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Z ruskega koncerta

Pueblo, Colo. — Rusko narodno
podporno društvo ali jednota,
ustanovljena 1922, ima sedaj 129
krajnih društev. Prvo dru-
štvo je bilo ustanovljeno v Pitts-
burghu, Pa. Sedaj imajo nad
devet tisoč članov.

Pred kratkim so ruski delavci
tudi v Pueblo ustanovili tako
društvo. Načela so ista kot v
Slovenski narodni podporni jed-
noti. Tako je poročal predgo-
vornik na koncertu, ki ga je pri-
redilo to društvo na 28. aprila v
Orlovi dvorani. Pueblsko dru-
štvo je priredilo koncert s po-
močjo društva v Denverju. Pev-
ski in glasbeni odsek denverske-
ga društva, 16 po številu, je pri-
šel v Pueblo in pokazal res iz-
vežbanost v glasbi in petju, ple-
sih in dramatikah — rusko kulturo.

V Orlovi dvorani, odkar stoji
še ni bilo tako pestrega sporeda.
Slovenec je bilo bolj malo, bilo
pa je več drugih Slovanov, tako
da je bila skoro polna dvorana.

Koncert je bil prava slika ru-
skega naroda. Zbor ima pet žens-
kih moči. Vse pesmi so peli v
ruščini. Prvo pesem so peli kot
jih poje ali jih je pel ruski narod
v noči sredi poljan. Videlo se
je, da so res izvežbani. Pripro-
stost in sigurnost v nastopih —
to napravi umetnika pri vsakih
nastopih. Bili so vsi v ruskih
narodnih nošah. In njih glas-
ba? Tamburaški zbor je zaigral
pesem ruskih čolnarjev "Volga
boatmen." Kakšna natančnost,
pazljivost in točnost, tako v pet-
ju kakor glasbi! Ljudje bi jih
bili poslušali kar naprej. Mojs-
trsko so se pokazali tudi v
dramskih nastopih. Dva od zbo-
ra sta predstavljala dvojico, mo-
ža in ženo, ki rada pijeta vodko.
Mož je igral pijanca, tip vese-
ljaka. Kako dobro je izvršil
ulogo, zamore vedeti le oni, ki ga
je videl igrati in ve kako se ob-
našajo ljudje v opojnem stanju.

In ruski plesi, kozaški plesi?
Tudi v tem so se izkazali mojs-
tra. Mlada deklica, članica zbo-
ra, je tako izborno pokazala ru-
ske narodne ples, da jo je ob-
činstvo nagradilo s toplim aplav-
zom.

Koncert je trajal uro in pol.
Kakor rečeno, take prireditve še
ni bilo v Orlovi dvorani. Kaj
vse zmorejo drugi narodi! To
radi tega, ker ruski narod ima
svojo stoletno kulturo za seboj,
in sedaj, ko ves svet gleda na ta
narod, ker gradi resnično delav-
sko kulturo, sedaj je treba, da
ga spoznamo in se učimo od na-
šega slovenskega rodu.

Naša podporna društva bi mo-
rala imeti takšne odseke, poseb-
no za dramske prireditve. Ker
na tak način bi se doseglo več
uspeh bi bil boljši. Tudi šole bi
moral imeti za vajence, potem
se bi lahko vživeli v vsako vlogo.
Slovenska društva imajo za se-
boj precejšen kos dela in zgo-
dovine na tem polju, ampak to
delo še ni umrlo.

Rusija je delavska, pa poglej-
mo kaj pravi poročilo baš te dni
o dramskem gibanju v Rusiji:
"V Rusiji je 560 dramskih gledališč.
Leta 1913 jih je bilo le
234. V Rusiji je 250 šol za dra-
matiko. V prejšnjem letu je izšlo
iz teh šol 26.000 graduiranih
igralcev, moških in žensk. V
štiri in štiridesetih različnih je-
zikih se je predstavljalo. Več
kot 53.000 novih dramskih krož-
kov je zabavalo v prejšnjem letu
150.000.000 ruskega naroda."

V nobeni drugi državi in no-
ben drugi narod ne more poka-
zati takega dela. To se lahko do-
seže le tam, kjer se dela za rabo
vseh, ne za profit pečice.

Joe Hočevar.

O uspelem koncertu

Wheatland, Pa. — Skoro ne vem
kako bi pričel ta dopis, da bi ve-
liko povedal in malo prostora po-
rabil v Prosveti. Zadnje čase je
bilo iz te okolice več dopisov, s
se se tikali zastopništva Prosvete,
delavskih razmer in koncer-
tov.

Dne 28. aprila se je vršil kon-
cert pevskega društva v Sharo-
nu, katerega sva se udeležila tu-
di midva z ženo. Velika dvor-
na Slovenskega narodnega doma
je bila polna občinstva. Tega
večera mi ni žal, kajti vse kon-
certne točke so bile dobro izvr-
šene, nekatere pa so morali celo

ponoviti. Bil sem navzoč že na
mnogih sličnih koncertih in pri-
redbah, toda tako lepe priredit-
ve kot je bil koncert pevskega
društva v Sharonu dne 28. aprila
še nisem videl, in tudi v Sharo-
nu prej še ni bilo tako dobrega
koncerta. Občinstvo je pazno
poslušalo pevske točke in je pev-
ce nagradilo z gorkim aplavzom.

Pevske točke so bile raznolič-
ne in vse so bile izborno podane.
Najboljši vtis je name naredila
Turkova družina (oče z dvema
hčerama) iz Girarda. Peli so
tako lepo in mило, da bi jih po-
slušal še in še! Srečen oče, ki
ima take vrle hčerke! Dopadle
so se mi tudi Trobentarjeve de-
klice in Novakova. Vsem skupi-
nam, ki so sodelovale na tem
koncertu, se iskreno zahvaljujem
za užitek, ki so mi ga nudile!
Ves koncertni spored je bil zelo
posrečeno izveden.

Na koncertu med občinstvom
sem videl mnogo prijateljev in
znancev iz nasebin Warren, Gi-
rard in Aliquippa. Povabili so
me, naj jih kmalu spet obiščem
v interesu Prosvete in Proletar-
ca, kar sem jim tudi z veseljem
obljubil.

Tukajšnjim in okoliškim dru-
štvom toplo priporočam, da bi
na svojih sejah razpravljala o
skupni prireditvi slavja 30-letni-
ce SNPJ. Pred leti so skupna
društva podvzela slično akcijo in
priredila veselico, od katere je
šel dobiček vsem prizadetim dru-
štvom, vsako društvo je dobilo
\$91.18 čistega dobička. Morda
bi se dalo tudi sedaj kaj podob-
nega prirediti, za govornika pa
bi dobili enega gl. odbornikov.
To se mi zdi dobra ideja, vredna,
da se jo upošteva, ako je le mo-
goče. Anton Zidanšek, 262.

Uspešno slavje 30-letnice SNPJ

Pierce, W. Va. — Proslava 30-
letnice SNPJ, ki so jo priredila
društva št. 29, 217 in 736 SNPJ
dne 21. aprila, je povoljno iz-
padla. Občinstvo je prišlo od
blizu in daleč. Zastopana so bila
tudi društva iz Kitamillerja,
Md., in Mt. Clairja, W. Va., za-
kar se jim toplo zahvaljujemo.

Program se je pričel okrog 9.
ure. Predsednik društva št. 29
SNPJ je pojasnil zgodovino svo-
jega društva, nakar je nastopil
tajnik društva št. 217 SNPJ, za
njim pa predsednik angleško go-
slojučega društva West Virginia
Mountaineers št. 736 SNPJ.
Glavni govornik je bil br. Andrej
Vidrič, bivši podpredsednik
SNPJ, ki je nadomestil br. Fran-
ka Podboja, člana sedanjega gl.
odboru SNPJ, kateri se radi
tehtnega vzroka ni mogel udele-
žiti.

Br. Vidrič je precej dober go-
vornik in za svoja izvajanja je
žel krepak aplavz od občinstva.
V svojem govoru je pojasnil tež-
ke boje, skozi katere je šla SNPJ
v dobi 30 let. Pokazal je na
prapor društva št. 29 SNPJ, ki
je eno najstarejših jednotnih
društev v Zapadni Virginiji, ta-
ko tudi na društvo št. 217 SN-
PJ, ki vrši svoje delo pod jed-
notnim praporom že 21 let. Se-
veda ni pozabil omeniti dela na-
še mladine, ki se udeležuje v
svojem društvu št. 736 SNPJ in
pomaga starejšim članom nada-
ljevati započeto plemenito delo.

Govornik nas je peljal v du-
hu v ono dobo, ko smo prihajali
in trumali iz naše stare domov-
ne v Ameriko in smo si kot na-
seljenci začeli graditi naša pod-
porna društva in organizacije,
izmed katerih je danes najpo-

memnejša, največja in naj-
vplivnejša naša Slovenska na-
rodna podporna jednota. Dobro
je povedal in nam predložil veli-
ko delo, ki ga vrši med našimi
delavci SNPJ. Občinstvo je paz-
no sledilo celemu sporedu. Raz-
šli smo se proti domu šele ob
jutranji zori. Redkokdaj se člo-
veku v teh krajih nudi prilika
prisostvovati takim programom.

Po sporedu so nas zabavali
godbeniki. Igral je Koreitz-
Korberjev orkester iz Johnstow-
na fine in ubrane komade. Na-
slednji dan smo slavje nadalje-
vali pri pierških rojakih in smo
se poslovali šele pozno zvečer od
naših pennsylvanskih rojakov,
želeč si skorajšnjega svidenja,
in pa to, da bi se sešli tudi na
vseh bodočih jednotnih obletni-
cah. Iskrena zahvala vsem, ki
so sodelovali na programu na-
šega slavja in vsem, ki so na
kakršenkoli način pomagali na
prireditvi.

Westvirginjski Francelj.

O Slavčevem koncertu

Sharon, Pa. — Tukajšnje pev-
sko društvo Slavec je priredilo
zelo dober in vesel večer vsem
nam, ki smo posetili njegov kon-
cert dne 28. aprila. Pokazalo se
je, da njihov trud in požitvo-
valnost sta obrodila dober sad.
Udeležba je bila nadvse povolj-
na in dvorana velko premajhna
za tako obilo udeležbo.

Koncertni spored je bil zelo
bogat, skrbno izbran in uspešno
podan. Nekateri so bili mnenja,
da je bil spored malo preobšir-
ren, kar se je tudi meni videlo,
da je bil predolg.

Ne bom opisoval, kdo je bil
najboljši, ker tega nisem zmoe-
žen. Ako pa sodim po aplavzu,
so bile najboljše Trobentarjeve
hčerke, Novakova in Valentinč-
čev fant. Priporočljivo bi bilo,
da jih še nadalje navdušujemo
za lepo slovensko petje s tem,
da še večkrat nastopijo. Pripom-
nim naj, da je zelo uspešno na-
stopila tudi Turkova skupina —
oče in dve hčeri.

Kar sem pred časom pisal o
zastopništvu in zastopnikih, je
res. Prosveta ni privatna last-
nina, je last članstva SNPJ.
Članstvo je jednota. Brez član-
stva ne bi bilo jednote in brez
te tudi ne dnevnika.

Frank Dormish, 262

Prijatelj dramatik

Milwaukee, Wis. — Milwau-
ška slovenska nasebina, z okrož-
jem vred, je znana med vsemi
slovenskimi nasebinami v A-
meriki, da ima že staro razvito
dramatiko in izvežbane igralce,
ki se lahko kosajo z vsakim pro-
fesionalcem. Imamo včasih
predstave, pri katerih igrajo
sami začetniki in ravno to nam
pokaže nove talente za naš oder.

Dramatika in petje je umet-
nost, katere ni vsakdo zmoe-
žen, zato na tem polju ne poznamo
nobene političnega ali druge-
ga prepričanja, ampak smo ne-
pristranski, čeprav smo si v dru-
gih zadevah v laseh.

Lepa igra, lepo petje, lepa
godba, to nas zablja v sanje,
da pozabimo na vse druge težko-
če in trpljenje — naše srce se
vznemirja in naše življenje se
obnovi kot se narava na pomlad.
Pri takih priložnostih pozabimo
vse gorje in v našem srcu zra-
ste nova moč veselja po življe-
nju, ki nas vodi naprej do uspe-
ha.

Kdorkoli je bil v Harmonie
dvorani 15. aprila, je izjavil, da
je bila prireditev Slov. doma
uspeh in duševni užitek. Vrh-
resnosti je toliko dovtipov, da
se mora vsakdo smejati v tej
igri "On in njegova sestra".

Glavno vlogo pismonoše je
igral naš stari znanec na odru
John Reigel, kateremu taka vlo-
ga pristaja, ker ga po "foršir-
ti" polomi, da je veselje. Druga
glavna vloga je v rokah ge. Ma-
rice Staut, ki s svojim prijet-
nim glasom v pevskih točkah
priveže občinstvo k pozornosti ale-
divti.

Ker je bila igra moralen u-
speh, zato bo ponovljena, da jo
zamorejo videti tudi oni, ki ni-
so imeli priložnosti zadnjič.
Vstopnina bo samo 25c, popol-
danskega programa pa ne bo.
Vrata v dvorano se bodo odprla
ob 6. popoldne. Med odmori te
štiridesanske igre bodo zanimi-
vi nastopi kot na primer ga. Ma-
ry Suban, sopran-solo in Rado
Staut, bariton, nadalje Anton
Novak in Frank Ferlitch, ki bo-
sta zasvirala na malokje pozna-
ne instrumente, piščalke iz ter-
stenink iz haloških gor. Ome-
niti tudi želim, da godba, ki
spremlja pevske točke, je prvo-
vrstna in se zamore meriti z
"Heinjevim grenadirji", kate-
re slišimo na radio.

Kdorkoli želi duševnega užit-
ka, ta bo gotovo posetil to pri-
reditev in zabavno igro v nede-
ljo, 6. maja, ob 7. zvečer v Har-
monie dvorani. Kdor ne bo v
dvorani ob 7. zvečer, bo zamu-
dil lep začetek igre. Vsi prijate-
lji dramatike in petja so vab-
ljeni!

Odbor Slov. Doma.

Rudarska konvencija

Lawrence, Pa. — Na 1. maja se
je pričela konvencija 5. rudar-
skega okrožja v Pittsburghu,
Pa. Lokal 1198 UMW ima dva
delegata na tej konvenciji, eden
je Slovenec, Louis Orell, drugi
je črnc, James Branche. Louis
Orell je poznan rojakom v vzhod-
nem Ohio — Glencoe, Lafferty in
Bridgeport. Upam, da se bo kon-
vencija vršila v znamenju pre-
rojenja. — Louis Britz, 245.

Naše slavje in udeležba

West Allis, Wis. — Dne 29.
aprila se je vršila v Milwaukee-
ju proslava 30 letnice SNPJ in
Prvega maja v dvorani SST, ki
je bila prav dobro aranžirana,
manjkalo pa je tistega, ki na-
pravi tako slavje veličastno in
pomenljivo. Manjkalo je občin-
stva. Ne vem zakaj se člani in
članice tukaj ne udeležujejo pr-
vomajskih proslav, kar opazu-
jem že par prošlih let. Pomislil
sem nazaj na 20 in 25 let, kako
so bile take proslave dobro obi-
skane v državi Kansas, in še
sedaj mi to dobro de in se mi zdi,
da naš trud ni bil zaman.

Ako se bi naši pionirji (h ka-
terim se lahko prištevam; član
SNPJ bom letos 29 let) v tistih
letih toliko zanimali kakor se v
Milwaukeeju, bi ne bila SNPJ
danes to kar je. Louis Adamč
je tu, drugi govorniki, trije pe-
vski zbori, ki so žrtvovali veliko
truda in časa na vajah so tudi
pripravljeni za nastop! Javni
nastopi, predavateljski ali dru-
gi, posebno pa pevskih zborov,
so bolj žalostni ob majhni ude-
ležbi, kajti pevci so naplačani le
ob veliki udeležbi in njih nastop
je sigurnejši in boljši.

Na 22. aprila nas je obiskal
Rudi Singer s soprogo in povab-
il podpisana, naj se greva pe-
ljat, v kar sva privolila. Po
kratki vožnji se je ustavil pred
Kraljevo dvorano, rekoč da mo-
ra sporočiti neko vest iz stare-
ga kraja in naju povabil, naj
greva s soprogo z njim. Ko smo
vstopili, je dejal Kralj, da nam
bo pokazal prenovljeno dvorano.
Odprl je vrata, prižgal luč, v
dvorani pa se je pokazala sku-
pina veselih obrazov, ki so v zbo-
ru zaorili: "Surprise!" S so-
progo sva se skoro sesedla, ven-
dar sva takoj ugotovila, da so
nama priredili to prijetno izne-
nadenje prijatelji k 25 letnici
najinega zakonskega življenja.
Ovenčali so naju, F. Puncer in
F. First, sta pa izvršila obrede
skoro tako, kakor jih je izvršil
mirovni sodnik pred 25 leti v
Columbusu, Kans., le da sva bi-
la takrat 25 let mlajša. Določili
so nama častno mesto pri omiz-
ju, pred nama pa se je blestelo
drevesce s 25 srebreniki. Frank
Schneider naju je v kratkem an-
gleškem govoru nagovoril, zakar
se bi mu bil rad zahvalil, česar
pa vsled ginotja nisem mogel
storiti.

Ni treba dostavljati, da so
bile mize polne raznih dobrot, ki
jih znajo pripraviti naše vrle
kuharice, in pa dobrih pi-
ših spretnih vinčarjev, ki
je godba in mladina je po
slovensko s starejšimi in
ženci in tudi med seboj, mi
je zelo dopadlo. Najš-
e zahvaljujemo vsem, ki so
gočili to izmenadeje, pa
pa Zupanovima, ki sta po-
la najini hčeri, da se je ve-
lepo izvršilo, tako tudi in-
gerju in vsem drugim.
mije, da ne bova nikdar
la tega dogodka!
Anna in Leopold Mliner.

Francosko delavstvo
proti vojni

Delavska federacija je za-
la, da delavstvo ne bo
valo v vojni. — Velik
šistični kongres

Pariz. — Francosko
stvo, organizirano v Splo-
lavski federaciji, je pro-
dvignilo svoj glas proti v-
naznanilo imperialistom,
bo šlo v novo klanje, amp-
stopilo proti njemu tudi
neralno stavko, če bo tre-
V teški atmosferi, ki
vso Evrop in jo grozi za-
nov krvavi vrtnice, je de-
federacija izdala proglas-
terem proglasa vojno za-
nalnost, nepotrebnost in
vsakega razumu. Zaht-
se vse difference med nar-
ravna mirnim potom,
sodišču, ter Ligo narodov
meni v organizacijo miru.

Vsem pridruženim uni-
krajevnim centralnim or-
cijam nalaga, naj se v-
protivojno kampanjo še
energijo. Ker pa uvide-
voja lahko zbruhne tud-
temu, da je ljudski ser-
proti nji, federacija urgir-
cosko delavstvo, naj se v-
ju potrebe pripravi tudi
neralno stavko.

Če se vlada kljub temu
te v vojno, si federacija v-
delavstva pridržuje prav-
bo nastopala neodvisno,
meni, da ne bo sodeloval
do. V slučaju vojne od-
di vsako sodelovanje, n-
tega bo pa stremela, da
nje čim prej konča.

Glede versajske in dru-
datnih pogodb federacija
da jih ne smatra za traj-
pak so v interesu miru p-
ne reviziji. In v interes-
zahteva (a) progresivno
rožitev in permanentno
rodno kontrolo orožja in
ga materiala v vsdi d-
(b) odpravo privatne mu-
industrije in vsakršnega
ga materiala; (c) obli-
ravnavanje mednarodnih
po mednarodnem razsod-
(d) transformacijo Lige
dov v demokratično insti-
ki naj bo prežeta z duho-
narodne vzajemnosti te-
sobna dati svetu garan-
mir. V taki Ligi narodov
sodeloval tudi organizir-
lavstvo.

V prvi polovici aprila
pod vodstvom Splošne de-
federacije vršil v Parizu tu-
lik "kontinentalni kongre-
ti fašizmu. Udeležilo se
nad pet tisoč delegatov
skih organizacij, kmetov
njega razreda. Kongres
prvi večji poskus za pri-
kmetov in srednjega raz-
antifašistični tabor pod-
stvom delavske federaci-
tej priliki so bile napoved-
di velike antifašistične
stracije, ki se pa niso vrš-
so komunisti (stalinovci)
zili, da jih razbijajo, ker
federacija povabila na ko-
Po tej grožnji so lastniki
ga amfiteatra odpovedali
radi bojarni pred akdo.

Kongres je zahteval od
naj takoj razpusti vse fa-
ne organizacije ter zatre
pove prijatne oborožene
zadnjih pariških izgre-
ca februarja so se namre-
sti in tudi delavci zatekli
roževanju. Ker imajo faš-
svoji strani pa vso res-
pred vsemunijnjske kralj-
lavci ne morejo uspešno pri-
rirati z njimi v oborožev-
In če vlada temu ne pri-
konec, bo prej ali slej na-
oboroženega spopada, čem-
so voditelji delavstva radi
nili radi izkušnji delav-
Avstriji in Nemčiji. Progra-
deracije in kongresa, pod-
tudi socialisti, predvsem
vojne.

Kongresni odsek, ki bo preiskoval aktivnosti nemških nacijs v Ameriki.

Vesti iz Jugoslavije

(Zbirna poročila iz Jugoslavije.)

**MALIJA SO OBE-
SILI**
bila pomilostitev odklo-
se 11. aprila zjutraj
na obsesti

malice v Zagrebu je
Andreja Malija
Akti so romali potem
grad na pravosodno mi-
gler je bila smrtna ob-
povij potrjena. Odgovor
v Novo mesto 10. aprila
je veliki se-
opodne je veliki se-
celico Andreja Ma-
potrjena in da bo na-
otrjena na sodnem
Krvnik Hart iz Sara-
pripel v Novo mesto
odločitvi pravosodne-
stva.

anju Andreja Malija
ali ob procesu nekoli-
je. Poročilo se je pred-
je. Anžlovarjevo
St. Vidu pri Stični, po
zakonu pa je najel
brata Toneta, da sta
— lani v aprilu
Anžlovarjevo, torej
svakinjo. Kot tre-
je bila odkrita Ma-
majerjeva z Golnika,
oma Malijevi, s katero
Andrej ljubezensko raz-
porko in po poroki.
malice Andrej in Tone
postalo očitno v nekaj
neka mesec se je
wem mestu proces pro-
em, od katerih je bil
ali obsojen na smrt na

odba je bila torej po-
11. aprila je moral Ma-
la.
dan so mu sporočili
potem je potekalo ti-
zadnjih ur, kakor pač
na smrt obsojenim, ki
je zadnje ure usliši vse
je, v kolikor so izved-
jencu postreženo z je-
tjačo, kakor si zaželi,
nu duhovnika, sorodni-
na zadnji pogovor.

Maliju sporočili, da bo
da ni več pomilosti-
razil željo, da bi bil raj-
en. Zvečer so dovedli
o celico brata Toneta
enko Golmajerjevo. Ta
la Andreja, naj pove
da ni ona ničesar kri-
bo vsaj ona oproščena,
reji Mali je dejal: "Ti
ako je bilo. Če tebe ne
bi prišel na vešala".
d, baje ni potočil niti
atu je naročil, naj se
kei izuči za slikarja, da
al, ko bo prišel čas čez
to let na prostost, du-
in sodnikom pa je več-
čil, naj objavijo v li-
drugih umorov, katerih
mljen, ni izvršil in da
vsaj starši (Anžlovar-
li mir.

podaj zjutraj je bila v
kapelici celo maša (in
li obhajanje. Kmalu nato
vedli na dvorišče, kjer
krvnik: Mali je stopil
pručko in krvnik mu je
nko okrog vratu ...
minut je sodni zdrav-
turalni smrt.

Malija dne so ga poko-
novomeškem pokopali-
se je še istega dne od-
mov v Sarajevo. Bila je
na sedem in šestdeseta
letja.

so pisali, da je s tem o-
a tem umorom zado-
vici in nasilna smrt A-
nakerana. Eni smrti naj
sra — po geslu zakona
državnega tožila, ki je
su proti Maliju dejal:
nsh, smrt za smrt! Toda
bila Amalija Anžlovar-
morjena sredi noči, ko se
je smrti zavedala kveče-
naj hipov in je šla vsa
hitro mimo nje, je nad
glavo visela zanka krv-
ve mesecev, en dan in
je je vedel zatrdno: Ju-
trajsko pol šestih mi bodo
ili vrat in zločinilnik-
je vsekakor več groze
njega brata in bila je to
gospa tako kruta smrt ka-
kaj vsaka justifikacija,
smrt, ki jo "terja pravica
je zadoščen je."

To potrjuje tudi javnost, ki
je bila ob justifikaciji Malija
prav tako presunjena kakor ob
njegovem umoru žene Amalije.
V obeh primerih se je izvršila
nasilna smrt.

Se nekaj treba poudariti: ma-
lo je bilo zadnja leta procesov
in zločinov, ki bi bili tako komplici-
rani, kakor je bil Malijev. In če-
prav so listi pisali na dolgo
in široko o umoru in justifi-
kaciji, čeprav se je proces vršil
več dni, vendar ni prišlo niti
malo jasnosti v psihološko jo-
zadje tega dejanja. Oseba An-
dreja Malija, ki je živel med svo-
jo ženo Amalijo in svojo ljubico
Golmajerjevo, je ostala slej ko
prej skrivnostna, neorisana in
najbrže ne bo mogoče nikoli več
pojasniti nagibov in okolnosti,
ki so rodile ta umor in to justifi-
kacijo.

Po nesreči ustreljena. — IV
Bohovem pri Mariboru se je do-
godila po naključju smrtna ne-
sreča. V hišo upokojenega nadu-
čitelja Tušaka je privedel nje-
gov sin svojega prijatelja in pri-
ateljico, 23 letno Justino Kožel-
jevo, da so zvečer poslušali ra-
dio. Med tem je Tušakov sin vzel
iz žepa nabit revolver ter tako
nesrečno ravnal z njim, da se je
sprožil ter krogla zadela Justino
Koželjevo v vrat. Koželjeva je ko-
zblaznela planila v vežo, kjer se
je zgrudila in umrla.

New York potrebuje 18 milio- nov za brezposelne

New York. — 18 milijonov je
minimalna vsota, katero potre-
buje mesto New York za podpi-
ranje brezposelnih v maju. Tako
je povedal zveznim oblastem
župan La Guardia, ki je obenem
dostavil, da ni zmanjšala brema-
na ne Public Works administra-

cija, niti ne dozdnevno izboljša-
nje v industrijah. Ob razpustu
CWA je mesto ertalo 30,000
brezposelnih z reliefne liste, od
teh pa jih je moralo 8000 po-
novno vpisati. V aprilu je me-
sto porabilo 15 milijonov za re-
lief kljub znižani podpori.

Nepokoj med delavci v Nemčiji se širi

Podzemna propaganda radikal-
nih elementov uspešna

Chemitz, Nemčija. — (TIS) —
Nepokoj med delavci v industrij-
skih središčih Saksonske se rap-
idno širi. Poročila govore o
resnih nemirih v tovarnah, kjer
forsirajo delavce na čezurno delo
z namenom, da si na ta način na-
bavijo nedeljsko obleko, ki jo je
samovoljno predpisala nacijska
delavska fronta. Prejšnja me-
toda, ko so odtegnili gotovo vsoto
od tedenske plače delavcev,
se je izjalovila na vsej črti, zato
so prišli na dan z novim načr-
tom.

Nezadovoljnost med delavci
narašča, ker stalno reducirajo
mezde. Tekstilnim delavcem je
bila ponovno znižana mezda za
dvanajst odstotkov, novi delav-
ci pa prejema le od 8 do 10
centov na uro.

Iz večjih tovarn tega središča
tekstilne industrije prihajajo ve-
sti o sistematični distribuciji an-
tinacijskih tiskovin in o podzem-
ski propagandi, ki jo vodijo so-
cialisti in drugi radikalni ele-
mentje. Propaganda ima rodo-
vitno polje, ker so delavci spo-
znali, da obljube, ki so jih dajali
naciji, ne bodo izpolnjene.

Nedavno so bili člani delavske-
ga sveta v neki tekstilni tovarni
v Goeritzu aretirani zaradi širje-
nja "marksističnih idej." Spo-
znani so bili krivim in potem po-
slani v koncentracijsko tabori-
šče. To je izzvalo tako silno
ogorčenje med delavci, da je last-
nik tovarne z dovoljenjem na-

cijskih avtoritet pristal na spre-
jetje posebne delegacije, da sli-
ši njene pritožbe. Po dolgih raz-
govorih je postalo stališče de-
lavcev tako preteče, da so avto-
ritete in lastnik uvideli, da je
najboljši izhod iz situacije, ako
se člani delavskega sveta izpusti
iz taborišča in ponovno uposli v
tovarni, kar se je tudi zgodilo.

Družba se mora držati kontrakta

St. Paul, Minn. — Sodnik Clay-
ton Parks je odločil, da se mora
vsak kontraktor, ki ima občin-
sko delo, držati v pogodbi dolo-
čene minimalne plače. Pred nje-
ga je prišel slučaj, ko je neki de-
lavec tožil kontraktorja, ki mu
je plačeval 35c namesto 55c na
uro. Plačati mu mora zaostalo
plačo in sodne stroške.

Cenejša elektrika v čikaški okolici

Chicago. — Illinoiska trgov-
ska komisija je v sredo odredi-
la, da mora Public Service Com-
pany of Northern Illinois začas-
no znižati pristojbine električ-
nega toka za osem do petnajst
odstotkov. Odredba velja za 321
mest in predmestij v severnem
Illinoisu.

ALI JE MRTVA. ALI ŠE ŽIVI?

Komisija trdi, da je mrtva, du-
hovnik pa je noče pokopati

Varšavski listi poročajo o ne-
navadnem dogodku, ki se je pri-
meril v mestecu Markiju, ki leži
kakšnih 20 km od Varšave. Tam
je umrla neka 52-letna ženska, z
imenom Zofija Režicka. Zdrav-
nik je ugotovil, da Režicka več ne
bije srce, zelo pa se je čudil, da
je truplo kljub temu obdržalo
svojo toploto, obraz pa svojo na-
ravno barvo in svežost. Skratka,
mrtva Zofija je bila na oko ka-
kor živa, zato se je duhovnik u-
pri pokopu.

Oblast je izvedela za to in je
tako odredila, da mora Rožicko
preiskati posebna zdravniška ko-
misija. Komisija je potrdila, da

Slovenska Narodna
Ustanovljena 9. aprila
1904

Podporna Jednota
Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
GLAVNI ODBOR S. N. P. J.
UPRAVNI ODSEK:
VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj.bol.odd.2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
ODBORNICI:
FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....996 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.....1198 E. 170th St., Cleveland, O.
GOSPODARSKI ODSEK:
MATH PETROVICH, predsednik.....595 E. 140th St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP.....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
POROTNI ODSEK:
JOHN GORŠEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR.....Box 27, Arma, Kana.
JOHN TRČELJ.....Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....16010 Parkgrove Ave., Cleveland, O.
NADZORNI ODSEK:
FRANK ZAITZ, predsednik.....3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
FRED MALGAI.....25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH.....418 Pierce St., Evelet, Minn.

POZOR!—Korespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se naslovi na predsedništvo
VSE DENARNE pošiljave in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in jednote, velja
naj se pošiljajo na gl. tajništvo.
Vse zadeve, tiskajoče se bolniške podpore, naj se pošiljajo na bol. tajništvo.
Vse zadeve v zvezi s blagajniškimi posli, naj se pošiljajo na blagajništvo.
VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Franku Zajnu
predsedniku nadzornega odbora.
VSI PRIZIVI na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na John Gorška, predsednika porot-
nega odbora.
VSI DOPIJI in drugi spisi, nanašajoči, oglaš., naročila in spleh vse, kar je v zvezi
s glasilom jednote, naj se pošilja na "PROSVETA", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows:
Communications for the supreme president should be addressed to him.
All remittances of money and business concerning lodges and members other than sick
benefit should be addressed to the secretary's office.
Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary.
Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up
with him.
Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank
Zaitz, chairman of the Board of Supervisors.

je Zofia mrtva. Duhovnik pa se
kljub temu ni dal prepričati in
je trdil, da zahteva oblast od
njega nekaj, česar ne more izpol-
niti.
Domače prebivalstvo je seve-
da potegnilo z duhovnikom in je
soglašalo z njim v domnevi, da
ženska z rdečico na licih ne more
biti mrtva, posebno še, ker se ni

prav nič izpremenila telesna
temperatura. Tako je nastal v
Markiju upor proti pogrebu. Lju-
dje so poslali pred pokopališče
stražo, ki pazi, da ne bi pokopali
Rožicke. Dogodek pa se je med-
tem razvedel do Varšave in vla-
da je poslala v Marki, da bi raz-
pršila dvome prebivalcev, novo
zdravniško komisijo.

Luckies so vedno v vseh ozirih prijazne vašemu grlu

tako okrogle, tako čvrste, tako polno nabasane — brez zrabljanib
koncev, zato boste spoznali, da se Luckies ne posuše

Mi radi povemo o boljšem tobaku v
Luckies — izbrani Turški in domači, in
samo mili, čisti srednji listi — ti imajo
boljši okus — potem "It's toasted" — za
zaščito grla. Toda mi smo ravnotako po-
nosni na način izdelave Luckies. Tako

okrogle in čvrste so, tako proste zrahlija-
nih koncev. Zato se Luckies dobro
ohranijo — zato boste spoznali, da se
Luckies ne posuše — važna točka za vsake-
ga kadilca. Luckies so vedno — v vseh
ozirih! — prijazne vašemu grlu.

"It's toasted"

✓ Luckies so vedno prijazne vašemu grlu

Samo Srednji Listi—ti so Najmilejsi Listi

Imajo Boljši Okus

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

— Filomena kašlja, je rekla Katarina in vlekla na ušesa.

Govorila je o starejši Levaque-ovi hčeri, visokem devetnajstletnem dekletu, ki je bila Caharijeva ljubica in ki je imela z njim že dva otroka; sicer pa je bila tako šibkih prsi, da je bila presejalna na separaciji, ker ni nikdar mogla delati pod zemljo.

— A, figo! Filomena; je odvrnil Caharija, kaj nji vse skupaj mar, ona spi! ... To je sploh svinjarija, spati do šestih!

Oblačil si je vprav hlače, ko se je nečesa domislil in odprl okno. Zunaj se je v temi prebujala kolonija. Luč za lučjo se je prikazovala med deščicami na oknicah. In spet se je vnel preprič: Caharija se je nagnil ven, da bi prežal, ali ne bo morda prišel do Pierronovih, na oni strani voreuxjaki višji paznik, ki so ga dolžili, da hodi k Pierronki spat, medtem ko mu je kričala sestra, da ima njen mož od večeraj spet dnevno službo v nakladališču in da torej Dansaert nočijo ni mogel biti pri njej. Leden zrak je pritisnil v sobo, ta dva pa sta se razvnela in vsakdo je trdil, da ve bolje od drugega, ko se je razlegel krik in jok. Bila je Estella, ki jo je v zibelki zmotil mraz.

Maheu se je zdajci prebudil. Kaj mu je neki tičalo v kosteh, da je bil zaspal kakor kak nepridiprav? Tako je jel hudo kleti, da se otroci kraj njega niti dihati niso upali. Caharija in Jeanlin sta se bila počasi in leno umila, Alzira je še zmerom gledala s široko odprtimi očmi. Oba malčka, Leonora in Henri, sta negibno ležala objeta in kljub trušcu rahlo dihala dalje.

— Katarina, daj mi svečo! je zaklical Maheu.

Pravkar si je bila zapela pišč, odnesla svečo ven v kamrico in pustila brata, da sta iskala svojo obleko pri tisti pišči luči, ki je padala skozi vrata. Oče je školil iz postelje. A ona ni čakala, temveč je šla v debelih volnenih nogavicah po stopnicah tipaje navzdol in prižgala v izbi drugo svečo, da bi skuhalo kavo. Pod kuhinjsko omaro so stale cikle vse družine.

— Ali boš molčal, pamf! se je zjezil Maheu, ves divji zaradi Estellinega vztrajnega vpitja.

Bil je majhen kakor stari Bonnemort, a bil mu je docela podoben po zastavnosti; glavo je imel veliko, obraz ploščat in bled, lase rumene, zelo na kratko ostržene. Dete je tulilo dalje, prestrašilo se je svojih košenih ročic, ki so mahdrala nad njim.

— Pusti jo, saj dobro veš, da ne bo molčala, je rekla Maheu, in se izognila po sredi postelje.

Tudi ona se je pravkar zbudila in je jela tožiti, kako je to zoprn, da se človek nikdar ne more ponoči prespati. Kaj res ne morejo po tihem oditi? Zakopana je bila pod odejo, da se je videl le njen podolgovati, močno nagubani obraz nekake grobe lepote, ki jo je že skazilo devet in trideset let bednega življenja in sedem otrok, ki jih je bila rodila. Medtem ko se je njen mož oblačil, je upirala oči v strop in govorila počasi. Niti on niti ona nista več slišala male, ki se je dušila od krika.

— Hm? Ali veš, da še souja nimam, pa je danes komaj ponedeljek: še šest dni bomo čakali na plačo ... Tako nikakor ne pojde dalje. Vsi skupaj prinesete komaj devet frankov. Kako naj potem človek izhaja, ko nas je deset?

— O, kakopak, devet frankov! je vzkliknil Maheu. Jaz in Caharija po tri: je šest ... Katarina in oče po dva: to so štirje, štiri in šest, deset ... In Jeanlin enega, jih je enajst.

— Enajst, seveda, kaj pa nedelje in prazniki ... Nikoli ni več nego devet, da veš!

Nič ni odgovoril, temveč je iskal po tleh svoj usnjati pas. Potem se je vzravnil in rekel:

— Kaj se boš pritoževala, saj sem še zmerom pri moči. Ga ni moža, ki bi ga pri ena in štridesetih letih ne dali med popravljače.

— Ze mogoče, stari, toda zato nismo prav nič bolj sihi ... Le kaj naj počnem, to mi povej? Ti nimaš nič?

— Dva souja imam.

— Kar pridriži si jih za vrček piva ... Moj Bog! kaj naj naredim? Šest dni, to je cela večnost. Maigratu sem dolžna šestdeset frankov, predvčerajšnjim me je napodil. Nič ne pomaga, še enkrat bom morala iti k njemu. A če si je vbil v glavo, da ne da ...

Maheu je mrko nadaljevala, ne da bi premaknila glavo, in zdaj pa zdaj zatiskala oči pred žalostnim svitom sveče. Pripovedovala je, kako je omara prazna, kako hočejo otroci kruha, kako ni niti kave, kako od same vode človeka zavija in kako so v dolgih dneh varali lakoto s prevzetim zeljnatim perjem. Tupatam je morala govoriti glasneje, ker je Estellino vpitje preglušilo njeno govorico. Krik je bil že kar neznosen. Zdajci jo je Maheu, kakor bi jo bil spet zaslišal, potegnil iz zibelke in jo vrgel v posteljo k materi; od jeze se mu je zatikalo:

— Tak vzemi jo! če ne jo ubijem ... Vražji pamf! ničesar mu ne manjka, nasesa se, pa še zija bolj kakor vsi drugi!

Estella je zares jela sesati. Ko je izginila pod odejo in utihnila, ker ji je posteljna toplota dobro dela, se je čulo le še lahno mlaskanje z ustnicami.

— Ali ti niso piolainska gospoda nič naročili, da pridriži k njim? je spregovoril oče čez nekaj časa.

Mati je našobila usta, na obrazu se ji je bral plah dvom.

— Da, srečali so me, obleko dajejo revnim otrokom. No, bom pa peljala zjutraj Leonoro in Henrija tja. Da bi mi dali vsaj sto soujev!

Spet sta molčala. Maheu je bil oblečen. Za hip je postal negibno, nato pa je spet zamolklo povzel:

— Kaj hočeš? je že tako. Daj, pojdi pripraviti juho ... Saj nič ne pomaga o tem govoriti, bolje je biti v jami in delati.

— Res je, je odgovorila Maheu. Upihni svečo, ni treba, da ogledujem svoje misli pri luči.

Upihnil je luč. Caharija in Jeanlin sta šla že po stopnicah nizdol; on je šel za njima; le-seno stopnišče je škripalo pod njihovimi težkimi nogami, obutimi v volnene nogavice. Za njimi sta utonili kamrica in soba spet v tempo. Otroci so spali, tudi Alzira veka so se sklonila. Le materine oči so še strmele v temo, ko je Estella sesala in predla na povešenih prsih izžepane žene kakor mače.

Spodaj si je Katarina dala najprej opravka z ognjem. V železnem štedilniku z rešetko po sredi in dvema pečicama na vsaki strani je brez prestanka gorel premog. Družba je na mesec razdelila vsaki družini po osem hektolitrov premogovnih odpadkov, nabranih med tračnicami. Ta premog je nerad gorel, zato je dekleta vsak večer s pepelom pokrilo žerjavico, a zjutraj jo je samo pregreblo in ji pridejalo nekoliko skrbno izbranih koščkov. Nato je pristavilo na rešetko lonec in počepnilo h kuhinjski omari.

(Dalje prihodnjič.)

Ivan Kreft:

Slovence v krepkih hitlerjevskih teroristov

(Nadaljevanje.)

Čim bolj bom zavlačeval, tem slabše bo zame. Priznati pa je bilo treba, da sem atentator in "Koenigsmoerder"! 8. avgusta 1931. leta sem spustil v Berlinu v zrak neke železniške objekte! Nemogoče, takrat sem bil ravno pri vojaki v Sarajevu. Koenigsmoerder! Izdelal sem načrte za usmrteitev vseh kronanih glav! Ker sem bil obtožen zdej tega, zdaj onega zločina, mi ni preostalo drugega, kot da sem zahteval javno sodnijsko razpravo, da vsaj spoznam "materijal in priče". Do razprave je res prišlo.

Toda tako klavirno nemško sodišče od svojega obstoja menda še ni pogorelo! Edina priča policijski komisar B. je izjavil, da morajo sodišče gospoda Krefta kaznovati, ker je komunist, tako se splošno govori na policijskem prizidiu! Policijsko predsedništvo je namreč radi tega, ker me je tako dolgo držalo po nedolžnem v zaporu, prišlo v silo: zadrego. Nekaznovanega me niso hoteli izpustiti, pa makar se poslužiti falzifikata. Ko so vse dobro premislili, so pustili svoje načrte. Tožbo zoper mene je vložil samo prijavni urad.

Prijavni urad drezdanske policije ni hotel vzetna znanje, da

stanujem v zaporu policije. Ni me je tožil radi neprijavljene spremembe stanovanja. Tako daleč gre birokratizem! Moja dolžnost bi bila, da se prvič v zaporu javim, in da se drugič policijsko odglasim na bivšem stanovanju in kjer so me arirali. V slučaju nemožnosti prijave stanovanja je po paragrafu dolžen za prijavo poskrbeti (v slučaju bolezni i. t. d.) gospodar. Tu je torej zagrešil prestopek gospodar sam — to je policijska uprava, ker mene svojega novega stanovanca sama sebi ni prijavila. Seveda sem bil oprežan. Najinteresnejše pri cel stvari je pa gotovo odgovor, ki ga je policijski priglasevalni urad dal na pismo mojih staršev, v katerem policijo prosijo, naj se jim vendar sporoči kje sem in kaj se je zgodilo, da že več mesecev ni glasu od mene. Prijavni urad, ki mi je napravil proces in ki je vedel, da se nahajam v zaporih, je črno na bellem javil, da sem neznanokam iz Drezdenu odpotoval!

Visoki komisar P. je v hudih skrbeh!

Med svetovno vojno je bil komisar P. kot rezervni nemški major v važni službi v zasedenem ozemlju Srbije. Gotovo ima

marsikatero gnusno dejanje na vesti. Ves svet ve, kako so okupasi s prebivalstvom Srbije postopali. Vprašanje je le, ali so bili Bolgari hujši od Nemcev?

Sodeč po terorju, ki vlada danes v Nemčiji, Balkanci in madjarski Huni ne morejo v rafiaju z Nemci tekmovali!

Komisar P. je v skrbeh, peče ga vest, ne seveda radi okrutnosti, ki so se godile v okupirani Srbiji in za katera je deloma odgovoren, temveč ker misli, da je v nevarnosti njegova eksistencija. Preko njegovega sina sem se z njim seznanil. Sin njegov je bil pacifist, to se pravi bolj mlačen nasprotnik Hitlerjev. Komisar P. pa mi je ob priliki obiska pri sinu čutil potrebo pripovedovati o vsem, kar je doživel med svetovno vojno v moji južnejši domovini. Gospod P. se je sedaj bal, da bi se tisti človek, ki je občeval v njegovi stahlheimovski familiji, in je danes v zaporu, skliceval na njegovo poznanstvo, ali pa da bi celo omenil, da je njegov sin pacifist — pa je (gospod komisar P.) ob službo. Zato je poslal k meni k zasliševanju svojega prijatelja in komisarja, ki je vse vestno protokoliral sam o ne moje izjave: "Radi mene gospod P. nikakor ne bo zgubil službe, vem da je nacionalsocialist in bilo bi mi pod častjo iskati pri njem protekcije."

Sploh mi je žal, da sem kedaj prestopil prag njegove hiše." Pri zasliševanju je prav tako ostal neprotokoliran moj odgovor na komisarjevo vprašanje, dali je princ Maksimilijan "tudi" komunist! S tem "tudi" je hotel gospod komisar zvijačno iz mene izvleči takozvano priznanje, ker je pa ostalo to neposrečeno, ne blamaže z svojim manevrom ni protokoliral.

Vsako ni Van der Lubbe!

Četudi živčno razkrojen sem imel dovolj energije odvrniti od sebe vse nevdružne obdolžitve. Niso me mogli zlorabiti kot so zlorabili mnoge druge. Tudi se je vse preveč uglednih ljudi zanimalo zame. Vse drugače bi se mi godilo, če bi me neopazeno zavlekli v zapore. Nemška policija še vedno išče krivce za številne "nepojasnjene" zločine. Človek bi še končno javil, če ga ne bi dvakratno prevarili, kakor so Van der Lubbeja!

Žrtve!

Vsaki dan lahko čitate mnoge nemške dementije, kako zlagano in pretirano piše nehitlerjevski tisk o mučenjih v tretjem carstvu. Zanikavajo vesti, ki se stalno širijo o mučenjih v koncentracijskih taboriščih in policijskih zaporih. Pri tem je čitati vedno ista imena: Renn, Torgler, Popoff, Dimitroff, Tanneff. Seveda to so znani ujetniki, za katere se zavzema ves svet, teh ne morejo spraviti meni nič tebi nič s pota, toda kaj pa je s stotisoči onih brezimenec, mojih sojetnikov? Če bi se enemu teh znanih "kaj hujšega zgodilo, bi imeli zoper sebe ves kulturni svet." V interesu zločinov, katerim so stotisoči dnevno izpostavljeni, je, da se znanim vodilnim ujetnikom talcem ničesar ne pripeti. Kratkovidnosti SA je pripisovati, da so od začetka tudi napram tem ljudem nastopili z istim nasiljem kot napram vsem ostalim. Danes nacionalsocialistična vlada zvaluje ekscese na izključne milijone, radi katerih se nima pred nikomur na svetu zagovarjati in opravičevati, ki pa so za obstoj režima silno nevarni, to je na proletarijat. Žrtve so ravno tisti, katerim so pred sprejemom oblasti obljubljali zboljšanje razmer, delo in zaslužek. Tiste mase, ki so jim nevede mnogo pripomogle do oblasti, ki jih sedaj pritiska k tlom!

Ker sem bil tujec, so me skušali kolikor mogoče od ostalih ujetnikov izolirati, da ne bi izvedel o grozodejstvih in jih doma objavil. Toda če so v tabo-rišču s kom postopali še hujše

kot z gospodom F. iz moje celice, sem upravi samo hvaležen, da mi je prihranila trenutke, ki bi bili v stanju moje živce popolnoma uničiti.

Gospoda F. so ure dolgo pretepali, ker ni vedel za bivališče svojega brata, bivšega komunističnega poslanca. Vzdržal je vse strašne muke brez joka, dokler mu niso povedali, da so brata davi na "begu" ustrelili in da so ga samo hoteli preiskusiti, ali bo se zlagal ali ne! ... Takrat je zajokal za bratom, ki je za borbo za vedno izgubljen.

Odvetniški uradnik P. je vsako noč okrog druge ure, to je v času, ko so SA-jevci njega iz postelje aretirali in pretepli, začel vpiti in jokati, prositi usmiljenje za starše, pri katerih je stanoval, za ženo in otroke, ki so zgubili svojega rednika.

Osemnajstletnega G. so zaprli in neusmiljeno pretepli, ker se je njegovi materi, komunistični funkcionarki, posrečilo pobegniti. Pričakovali so, da se bo mati v strahu za usodo sina "prostovoljno" javila.

Gospoda A. rezervnega oficirja in stoprocentnega invalida, so v prisotnosti žene in 72-letne matere do nezvesti pretepli, ker si je dovolil malenkostne pritožbe proti upravi.

Gospod A. G. je v zelo vlažni samski celici dobil vnetje oči in ker so bolečine postale že neznošne, je sredi noči priklical paznike in jih prosil, da ga premeste v kako drugo celico. Paznik je alarmiral svoje tovariše in je z njihovo pomočjo gospoda A. G. tako pretepel, da ni prišel tečen dni k sebi. Naslednjega jutra so ga privedli namreč v mojo celico, češ, morda se bom jaz toliko za njega pobrigal, da ga ne bo kar na lepem vrag vzel. Zdravnik B., vernega katoličana armenskega porekla, so masakrirali samo radi njegovega židovskega izgleda.

Z naštevanjem naj preneham s konstatacijo, da so SA-jevci kot vivisektorji eksperimentirali na živih telesih jetnikov. Kar si je kdo od SA-jevcev izmislil, je lahko sam preizkusil. Prav radi so se pa posluževali "nedolžnih šal". Jetnikom so pripovedovali, kako jih bodo obglavili, obesili, postrelili. Kako jih bodo nadomeščali pri ženi in hčerki! In vse to je bilo treba mirno požreti.

Pri vsakodnevni kontroli je moral vsak jetnik imenovati svoje ime in poklic, seveda smo bili vsi zaporedoma že za dobro jutro prav zlobno nahruljeni. Inžinir? Doktor? Student? Komunist? Duhovnik? Pisatelj? Minister? Poslanec? U-

čitelj? Slikar? Ne! Nič ostanete za vedno pridete ven. Gospod še mi! Imamo dovolj ki, ki pridejo na vaša ša izpričevala in diplo veljavljene, ničnostn dete le nam čistili blata."

Da! Nemčija dovolj kademske naslove le kom stranke. Od 10 turjentov letno smo vstopiti na visoke šole samo tisti, ki so nacionalisti.

(Dalje prihodnjič.)

POPULARNOST PRI ANSKO POTI NARASČA

S tem, da se bližaj — junij, julij in avgust ocesansko potovanje je zamahu. Veselje in prekomorskega potovanja, kar je dobro porastka trgovine. Najplujejo v Evropo Ameriko nabito polni potniki.

Med najbolj pri- parniki za potovanje "REX" in "CONT VOIA" Italijanske dr najhitrejši parnik av spel zadnji četrtlet d la z 1.529 potniki in zadnjo soboto 28. ap potniki. Kar pomen rekord potnikov za preko-oceansko potovo letu.

Zelo priljubljeni so Cosulich motorni-pa turnia" in "Vulcan plujejo med New Yorkom. Ta moderna p deta napravila poseb se ustavila v DUE meseca junija in ju Jugoslovanom priliko eno izmed mnogih p adrijskem morju.

Kot je že dobro zn modacija in postrežb nem in tretjem oddel parnikov zelo dobra zmerne.

KNJIGE S. N.

Pri Prosveti otirom Matic SNPJ imamo na kaj dobrih knjig in že naročiti, sedaj je čas za Ameriški Slovenci, stan Slovensko Anglika Slov. Ljudski ... Zakon Biogenesije ... Pater Malaventura v ka Jimmie Higgins ... Hrbtenica, igra ... Med brati, igra ... Denar in naročilo polji PROSVETA 2657 S. Lawndale

Tisoče ljudi je sprejelo to

NENAVADNI

POSKUSNO

PONUDBO

Berite, kaj zadovoljni odjemalci pravijo o plinovi kurjavi!

Plinova kurjava vzpostavljena na naše stroške - in odstranjena na naše stroške, ako niste zadovoljni.

"Mi smatramo, da je plinova kurjava nekaj zelo potrebnega v gospodarstvu, in je velik napredek v primeru s starim načinom kurjave; je čisto, zdrava in udobna."

Dr. W. M. Straszynski,
704 N. Chicago St.
Joliet, Illinois.

"Kako smo zadovoljni s plinovo kurjavo? ... Čudovito! V tem času sem moral vsak dan kuriti peč ali v hodoče nikoli več. Nič več ne bom nakladal premog v peč ali odnašal pepel!"

Joseph F. Cepok,
3521 S. Campbell Ave.,
Chicago, Illinois.

"Koder grem s doma čisto sprovedim, kako ekonomsko važnosti je thermostat (regulator toplote)—ko zapustim hišo, naravnost regulator da je malo greje, a ko se povrnem, enostavno premaknem regulator na višjo stopnjo in toplota se takoj začne razširjati po hiši. Tudi Mr. Koenigsmark je zelo pomenen na našo plinovo kurjavo."

Mrs. Anna Koenigsmark,
4019 Cullerton Ave.,
Chicago, Illinois.

"Izvrstno. Zelo sem zadovoljna s plinovo kurjavo, bolj kot v katerikoli drugo posrejo, katere sem imela več različnih vrst v moji hiši."

Mrs. Robert P. Baxner,
4034 West 21st St.,
Chicago, Illinois.

"Gotovo, smo zelo zadovoljni s plinovo kurjavo. O stili smo precej razlike v tem načinu kurjave, ker smo ostane vse lepo čisto in enako. In se ne dr stvar je pri tej kurjavni vam treba skrbeti, da bi prevračali ali premizali v tem posladanem času."

Gust Scholtz,
12 N. First St.,
Genoa, Illinois.

"Že nad 5 let s zadovoljstvom rabimo plinovo kurjavo in smo prepričani, da ni boljšega načina za ogrevanje našega doma."

Rigrid Kindwall,
3011 Locust Blvd.,
Chicago, Illinois.

"Je človeško, da eden drugemu povemo naše stve ampak jaz bom svoje povedal o plinovi kurjavi—je ekonomična, čista, zanesljiva, udobna in topla."

Daniel B. Bayne, R. P.,
3034 West Division St.,
Chicago, Illinois.

"Nobena skrb ni s kurjenjem plina, ni treba pose nakladati in ne popel odnašati. Ni nobenih maj in znanje, kar je za nas na naši veliki ugodi. Nobena stvar mi ne damo plinovo kurjavo in tako bomo."

Nobert G. Heinsken,
323 Manchester Ave.,
Westchester, Illinois.

Za nadaljna pojasnila telefonirajte ali pa se oglosite v bližnjem uradu plinske družbe

THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

122 South Michigan Avenue